

KARADAĞ

A. Genel Bilgiler (2023)

Resmi Adı	: Karadağ
Resmi Dili	: Karadađca
Yönetim Biçimi	: Parlamenter Demokrasi
Başkenti	: Podgorica
Cumhurbaşkanı	: Jakov Milatovic
Başbakan	: Dritan Abazovic
Önemli Tarihler	: Karadağ Krallık ilanı (28 Ağustos 1910) Sırbistan-Karadağ'dan Bağımsızlık (03 Haziran 2006) Tanınma (08 Haziran 2006)
Yüzölçümü	: 13.888 km2
Nüfusu	: 623.000 kişi
Para Birimi	: Avro (€)
Para Birimi Paritesi	: 1 Avro = 29.20 TL (09.10.2023 tarihi itibariyle)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

B. Temel Ekonomik Göstergeler (2022)

GSYİH	: 6,1 milyar \$
Kişi Başına Milli Gelir	: 9.812 \$
GSYİH Büyüme Oranı	: 6,4 %
GSYİH Dağılım Oranı	: Tarım: 7,5 % Sanayi: 15,9 % Hizmetler: 76,6 %
Ana Sanayi Sektörleri	: çelik üretimi, alüminyum, tarımsal işleme, tüketim malları, turizm
Enflasyon Oranı	: 13,1 %
İşgücü	: 277,400 kişi
İşsizlik Oranı	: 18.49 %
İhracat	: 736 milyon \$
İthalat	: 3.722 milyon \$

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Trademap ve CIA World Factbook Country Report

C. Dış Ticaret Verileri

1. Genel Dış Ticaret Verileri

(Milyon \$)	2020	2021	2022
İhracat	366	437	736
İthalat	2.103	2.504	3.722
Ticaret Hacmi	2.469	2.941	4.459
Denge	-1.737	-2.067	-2.986

Kaynak: Trademap

2. Başlıca İhraç Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	220
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	189
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	50
30	Eczacılık ürünleri	34
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	32
Diğer		211
Toplam		736

Kaynak: Trademap

3. Başlıca İthal Ürünleri (2022):

GTIP	Ürün	Tutar (Milyon \$)
27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve bunların damıtılmasından elde edilen ürünler, bitümenli maddeler, mineral mumlar	655
87	Motorlu kara taşıtları, traktörler, bisikletler, motosikletler ve diğer kara taşıtları, bunların aksam, parça, aksesuarı	246
84	Kazanlar, makinalar, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	244
85	Elektrikli makina ve cihazlar, ses kaydetme-verme, televizyon görüntü-ses kaydetme-verme cihazları, aksam-parça-aksesuarı	225
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	165
Diğer		2.187
Toplam		3.722

Kaynak: Trademap

4. İhracatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde %
Sırbistan	157	21,3
İsviçre	113	15,4
Bosna Hersek	95	12,9
Slovenya	53	7,3
Lüksemburg	38	5,2
Türkiye (12.)	16.5	2,3

Kaynak: Trademap

5. İthalatında Başlıca Ülkeler (2022):

Ülke	Tutar (Milyon \$)	Yüzde %
Sırbistan	648	17,4
Çin	347	9,3
Yunanistan	310	8,3
Almanya	285	7,7
Hırvatistan	225	6,1
Türkiye (8.)	179	4,8

Kaynak: Trademap

D. Türkiye – Karadağ Ticari İlişkileri

1. Türkiye – Karadağ Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2020	103	18	85	121
2021	111	21	90	132
2022	168	35	133	203

Kaynak: TUIK

2. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Karadağ'a İhracatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	27
89	Gemiler ve suda yüzen taşıt ve araçlar	21
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	12
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	11
61	Örme giyim eşyası ve aksesuarı	9
Diğer		86
Toplam		168

Kaynak: TUIK

3. Başlıca Ürünler Bazında Türkiye'nin Karadağ'dan İthalatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
72	Demir ve çelik	23
71	Kıymetli veya yarı kıymetli taşlar, kıymetli metaller, inciler, taklit mücevherci eşyası, metal paralar	3
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşya	2
36	Barut ve patlayıcı maddeler, pirotekni mamulleri, kibritler, piroforik alaşımlar, ateş alıcı maddeler	1
Diğer		4,4
Toplam		35

Kaynak: TUIK

4. Türkiye ile Karadağ Arasında İmzalanan Yürürlükteki Anlaşma ve Protokoller

Karadağ ile ülkemiz arasında **Serbest Ticaret Anlaşması** bulunmaktadır.

Anlaşma Adı	İmza Tarihi	Resmi Gazete Tarihi ve Sayısı
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	12.10.2005	08.08.2007 ve 26607
Karşılıklı Vize Muafiyeti Anlaşması	18.01.2008	20.03.2008 ve 26822
Serbest Ticaret Anlaşması	26.11.2008	14.01.2010 ve 27462
Yolcu ve Eşyanın Karayoluyla Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşma	11.12.2009	13.01.2018 ve 30300
Ekonomik İşbirliği Anlaşması	12.12.2009	13.03.2010 ve 27520
Turizm İşbirliği Anlaşması	12.02.2004	07.01.2005 ve 25693
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	14.03.2012	05.03.2021 ve 31059
Sosyal Güvenlik Anlaşması	15.03.2012	27.06.2013 ve 28690
Gümrük Konularında Karşılıklı İdari Yardım ve İşbirliği Anlaşması	19.09.2013	05.06.2018 ve 30442
Türkiye Cumhuriyeti ve Karadağ Arasında Ormancılık Alanında İşbirliğini Öngören Anlaşma	17.11.2017	27.03.2018 ve 30373
Türkiye Cumhuriyeti ve Karadağ Arasında Tarım Alanında İşbirliğini Öngören Anlaşma	17.11.2017	07.06.2018 ve 30444
Türkiye Cumhuriyeti ve Karadağ Arasında Savunma Sanayii Alanında İşbirliğini Öngören Anlaşma	17.11.2017	-
Türkiye-Karadağ Karma Ekonomik Komitesi (KEK) 4. Dönem Toplantı Protokolü	17.11.2017	26.06.2018 ve 30460
Serbest Ticaret Anlaşması Hizmet Ticareti ve Tarım Protokolleri	17.07.2019	-
Türkiye-Karadağ Karma Ekonomik Komitesi (KEK) 5. Dönem Toplantı Protokolü	04.10.2019	-
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	12.10.2005	08.08.2007 ve 26607

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı

5. İzmir – Karadağ Arasındaki Karşılıklı Ticaret Verileri (Milyon \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DENGE	HACİM
2020	4,2	0,9	3,3	5,1
2021	4,6	5,6	-1	10,2
2022	7,9	2,4	5,5	10,3

Kaynak: TÜİK

6. Ürünler Bazında İzmir'in Karadağ'a İhracatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
28	İnorganik kimyasallar, kıymetli metal, radyoaktif element, metal ve izotopların organik-anorganik bileşikleri	2,2
94	Mobilyalar, yatak takımları, aydınlatma cihazları, reklam lambaları, ışıklı tabelalar vb., prefabrik yapılar	1,1
84	Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, nükleer reaktörler, bunların aksam ve parçaları	0,9
7	Yenilen sebzeler ve bazı kök ve yumrular	0,7
8	Yenilen meyveler ve sert kabuklu meyveler	0,6
Diğer		2,2
Toplam		7,9

Kaynak: TÜİK

7. Ürünler Bazında İzmir'in Karadağ'dan İthalatı / 2022

GTIP	Fasıl	Milyon \$
72	Demir ve çelik	2,1
Diğer		0,3
Toplam		2,4

Kaynak: TÜİK

E. Karadağ ile İlgili Diğer Önemli Hususlar:

1. Vize

Türkiye ile Karadağ arasında **Vize Muafiyeti Anlaşması** mevcuttur.

Bu çerçevede, Türkiye ve Karadağ vatandaşı olan diplomatik, hususi, hizmet ve umuma mahsus pasaport hamilleri, birbirlerinin ülkesine, her altı ay içinde ilk giriş tarihinden itibaren **doksan (90) günü aşmayan bir süre** için veya transit geçiş maksadıyla **vize almadan** girebilmektedir.

Karadağ'a karayolundan girişlerde, en az 6 ay geçerliliği bulunan umuma mahsus pasaport ile 180 gün içinde 90 güne kadar turistik ya da transit geçiş amaçlı seyahat etmek **mümkündür.**

2. Karadağ Sermayeli Şirketler (31.12.2022 tarihi itibariyle)

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Yabancı Sermayeler Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgiye göre Türkiye'de **18** adet Karadağ sermayeli şirket bulunmakta olup, bu firmaların **1** adedi İzmir'de yer almaktadır.

Ayrıca, Sicil Birimimizden **09.10.2023** tarihinde alınan bilgiye göre **Odamıza** kayıtlı Karadağ sermayeli **1** adet şirket bulunmaktadır.

NO	FİRMA	SEKTÖR
1	EUROMIX INDUSTRY İZMİR SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	ÖZEL AMAÇLI MAKİNE SANAYİ

3. Ulaşım

İzmir'den Karadağ'a aktarmasız ulaşım mevcut olmayıp, başkent Podgoritsa'ya ve sahil şehri Pivat'a her gün bir aktarmalı uçuş düzenlenmektedir.

4. Odamıza Yapılan veya Odamızın Gerçekleştirdiği Önceki Ziyaretler / Organizasyonlar

TARİH	ETKİNLİK TİPİ	GELEN HEYET/TEMSİLCİ	KARŞILAYAN / KATILAN
23-26.08.2009	Odamızın Temsil Edildiği Organizasyonlar	Makedonya, Karadağ, Sırbistan, Hırvatistan Seyahatleri(TOBB görevi)	Ender Yorgancılar
27.12.2010	Diplomatik Misyon Ziyareti	Karadağ Meclis Başkan Yardımcısı	Ender Yorgancılar
11.05.2015	Diplomatik Misyon Ziyareti	Karadağ Büyükelçisi Branko Milic, Büyükelçilik Başkatibi Jovana Krivokapic, Karadağ Fahri Konsolosu Cüneyt Bosnalier ve İzmir Bosna Hersek Kültür ve Yardımlaşma Derneği YK Bşk Abdullah Gül'ün Odamızı ziyareti	H. İbrahim Gökçüoğlu
06.09.2018	Diplomatik Misyon Ziyareti	IEF kapsamında Karadağ Ulaştırma ve Denizcilik Bakanı Sn. Osman Nurkovic'in	Ender Yorgancılar, H. İbrahim Gökçüoğlu

		Odamızı ziyareti – Swissotel Grand Efes İzmir	
--	--	---	--

5. Ek Bilgiler

Türkiye - Karadağ İlişkileri

Türkiye, Karadağ'ı 12 Haziran 2006 tarihinde tanımış (7. ülke), 3 Temmuz 2006 tarihinde ise iki ülke arasında diplomatik ilişki kurulmuştur.

Türkiye, Balkanların barış ve istikrarına önem vermekte ve bu çerçevede, bölgenin barış ve istikrarına katkıda bulunan Karadağ'ı dost bir ülke olarak görmektedir.

Türkiye, öncelikli dış politika hedefi Avrupa Birliği ve Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşme olan müttefikimiz Karadağ'ın bu yöndeki çabalarına destek vermektedir. Karadağ da ülkemize yakınlık duymakta, bölgesel ve uluslararası platformlarda ülkemizle dayanışma sergilemektedir. Karadağ ülkemizin de desteğiyle 2017 yılında NATO üyesi olmuştur.

İki ülke arasındaki üst düzey ziyaret ve temaslar yoğun ve başarılı bir şekilde sürdürülmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın, Karadağ Cumhurbaşkanı Milo Cukanoviç'in davetine icabetle 28 Ağustos 2021 tarihinde Karadağ'a yapmış oldukları ilk resmi ziyaret tarihi olarak nitelenmiştir.

Karadağ Cumhurbaşkanı Milo Cukanoviç, Sayın Cumhurbaşkanımızın davetine icabetle 30 Aralık 2022 tarihinde İstanbul'a bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir.

KARADAĞ'A İHRACATTA BAŞLICA POTANSİYEL SANAYİ ÜRÜNLERİ

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	İlaç Sanayi	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)
2	Mobilya	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
3	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar
4	Demir Çelik	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatla kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.
5	Mobilya	Oturmaya mahsus mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları
6	Hazır Giyim	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)

7	Demir Çelik	Demir veya alaşımsız çelikten filmaşın (sıcak haddelenmiş, kangal halinde)
8	Makinalar, Mekanik Cihazlar ve Aletler	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)
9	Elektrikli Makineler ve Kablolar	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar
10	İnşaat Malzemeleri	Cilasız veya sırsız seramikten döşeme veya kaplama karoları ve kaldırım taşları, mozaik küpler vb.
11	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Kauçuktan yeni dış lastikler
12	Alüminyum İnşaat Malzemeleri	Alüminyumdan çubuklar ve profiller
13	Beyaz Eşya	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları
14	Temizlik Maddeleri	Yıkama, temizleme müstahzarları (sabunlar hariç)
15	Elektrikli Makineler ve Kablolar	Elektrikli su ısıtıcıları, elektrotermik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanslar
16	Demir Çelik	İnşaat demiri
17	İş ve Maden Makineleri	Buldozerler, greyderler, toprak tesviye makinaları, skreyperler, mekanik küreyiciler, ekskavatörler, yol silindirleri vb.
18	Elektronik	Monitörler ve projektörler, televizyon alıcı cihazları
19	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar
20	Ambalaj Malzemeleri	Plastiklerden eşya taşınmasına veya Ambalajlanmasına mahsus malzeme, tıpa, kapak, kapsül ve diğer kapama malzemeleri
21	Ayakkabılar	Dış tabanı kauçuktan, plastik maddeden, tabii veya terkip yoluyla elde edilen köseleden ve yüzü deriden olan ayakkabılar
22	Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	Traktörler
23	Aydınlatma	Diğer aydınlatma cihazları, ışıklı panolar, ışıklı tabelaları ve benzer eşya ve bu eşyanın aksam ve parçaları
24	İnşaat Malzemeleri	Plastikten hortumlar, borular ve bağlantı elemanları (manşon, nipel,

		dirsek, flanşlar, vb.)
25	Ayakkabılar	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar

KARADAĞ'A İHRACATTA BAŞLICA POTANSİYEL TARIM VE GIDA ÜRÜNLERİ

No	Sektör	Potansiyel Ürün
1	Bisküvi	Tatlı Bisküvi ve Gofretler
2	Alkollü ve Alkolsüz İçecekler	Sular (mineral ve gazlı sular dahil) ve alkolsüz diğer içecekler (tatlandırıcı, lezzetlendirilmiş)
3	Gıda Müstahzarları	Tarifenin başka yerinde yer almayan gıda Müstahzarları
4	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Çikolata ve kakao içeren diğer gıda müstahzarları
5	Soslar ve Müstahzarlar	Soslar ve müstahzarları; çeşni/lezzet verici karışımlar; hardal unu, irmiği ve hazır hardal
6	Konserve Meyve Sebze	Konserve Sebze (Bezelye, patates, zeytin, fasulye vb.)
7	Meyveler	Turunçgiller (taze/kurutulmuş)
8	Sebzeler	Domates (taze/soğutulmuş)
9	Şekerli ve Çikolatalı Mamuller	Kakao içermeyen şeker mamulleri (beyaz çikolata dahil)
10	Hububat	Hububat veya hububat ürünlerinin kabartılması veya kavrulması suretiyle elde edilen gıda mamulleri
11	Makarna	Makarnalar ve kuskus
12	Sebzeler	Diğer sebzeler (taze/soğutulmuş)
13	Deniz Ürünleri	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze, soğutulmuş veya dondurulmuş)
14	Meyve Suyu	Meyve ve sebze suları
15	Sert Kabuklu Meyveler	Diğer kabuklu meyveler (taze/kurutulmuş) (kabuğu çıkarılmış/soyulmuş)

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, Karadağ Ülke Masası